

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 204/2016-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. apríla 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], súdneho exekútora, [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou Mgr. Marcelou Grancovou, advokátska kancelária, Kováčska 28, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 7 CoE 70/2015-50 z 19. augusta 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ], súdneho exekútora, o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. októbra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], súdneho exekútora, [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu

ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 CoE 70/2015-50 z 19. augusta 2015, ktorou žiada vydať tento nález:

„Práva sťažovateľa na súdnu ochranu zakotvené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, na spravodlivé súdne konanie zakotvené v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5 a 8 boli uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 7CoE 70/2015-50 zo dňa 19. 08. 2015 porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 7CoE 70/2015-50 zo dňa 19. 08. 2015 a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadostučinenie vo výške 1.000 eur, ktoré je Krajský súd v Prešove povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Krajský súd v Prešove je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy konania.“

Ako zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu a jej príloh vyplynulo, sťažovateľ ako súdny exekútor vykonával exekúciu pod sp. zn. EX 535/2011 na základe návrhu oprávneného na jej vykonanie, ktorý mu bol doručený 26. apríla 2011, a poverenia na vykonanie exekúcie, ktoré bolo sťažovateľovi udelené Okresným súdom Poprad (ďalej len „okresný súd“) 11. mája 2011. Na majetok povinného bol po začatí exekúcie uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 2 K 11/2014 z 10. júla 2014 vyhlásený konkurz, v dôsledku čoho bolo exekučné konanie vyhlásením konkurzu na majetok povinného zastavené (§ 48 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Sťažovateľ podal okresnému súdu návrh na priznanie trov podľa § 203 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov, ktoré pozostávali z odmeny 33,29 €, hotových výdavkov 6,97 € a dane z pridanej hodnoty 8,03 € (spolu 48,29 €). Okresný súd uznesením č. k. 21 Er 126/2011-13 z 23. septembra 2014 vydaným vyšším súdnym úradníkom náhradu trov exekúcie sťažovateľovi nepriznal. Sudca okresného

súdu po podaní odvolania proti tomuto uzneseniu sťažovateľom 10. októbra 2014 vo veci rozhodol uznesením č. k. 21 Er 126/2011-24 zo 4. mája 2015 tak, že sťažovateľovi náhradu trov exekúcie nepriznal. V odôvodnení rozhodnutia okresný súd konštatoval, že „začatie konkurzu vyhláseného podľa z. č. 7/20005 Z. z. spôsobuje zastavenie exekučného konania na majetok podliehajúci exekúcií“ a rozhodnutie o trovách odôvodnil takto:

„Súd si pri rozhodovaní o náhrade trov exekúcie musel najprv ujasniť, ktorú právnu úpravu použiť, nakoľko exekučné konanie začalo doručením návrhu na vykonanie exekúcie oprávneným súdnemu exekútorovi dňa 26.04.2011, t. j. pred účinnosťou zákona č. 348/2011 Z. z., ktorý upravil rozhodovanie o trovách exekúcie po vyhlásení konkurzu na povinného, pričom tento zákon nemá prechodné ustanovenia k tejto otázke. Aj keď zákonodarca nedal odpoveď na túto otázku formou intertemporálneho ustanovenia, exekučný súd má za to, že vzhľadom na to, že exekučné konanie začalo pred 01.01.2012, je potrebné použiť právnu úpravu účinnú do 31.12.2011, nakoľko i pri rozhodovaní o náhrade trov exekúcie ide síce o rozhodovanie procesného práva, toto rozhodovanie má však materiálnu povahu. Charakter tohto práva pri absencii prechodného ustanovenia znemožňuje použitie všeobecnej intertemporálnej procesnej zásady, podľa ktorej sa nové procesné predpisy uplatnia aj na konania, ktoré boli začaté pred prijatím novelizovaných znení procesných predpisov. Túto zásadu možno aplikovať pri procesných pravidlách, len pokiaľ jej použitie nenaráža na princíp zákazu retroaktivity, ktorý platí aj v procesnom práve. Podstata tohto princípu, ktorý je jedným zo základných princípov právneho štátu v materiálnom ponímaní, spočíva v tom, že nová práva úprava nesmie zhoršiť materiálne postavenie subjektu práva, v tomto prípade účastníka konania. Inými slovami, že účastník konania vstupuje do konania s dôverou v právo s tým vedomím, že len pri právom predvídateľných okolnostiach a pravidlách známych mu už pri začatí konania bude musieť materiálne znášať neúspešnosť konania (exekúcie) a že tieto nebudú zmenené, resp. až budú zmenené, nebudú sa vzťahovať na neho a jeho postavenie nebude zhoršené. Táto jeho dôvera nesmie byť narušená a teda nová práva úprava nesmie rozšíriť tieto prípady a tak zhoršiť jeho pozíciu. S týmto vedomím musel vstúpiť do konania aj súdny exekútor (v časti trov konania účastník) a preto jeho pozícia pri aplikácii staršej právnej úpravy v zmysle ustálenej rozhodovacej činnosti súdov musí zostať nezmenená. V súlade s tým súd o náhrade trov exekúcie rozhodol podľa právnej úpravy účinnej do 31.12.2011.

Nakoľko otázku náhrady trov exekúcie po vyhlásení konkurzu nerieši ani zákon o konkurze a reštrukturalizácii, ani Exekučný poriadok v znení účinnom do 31. 12. 2011, podľa ktorého súd rozhodoval (t. j. Exekučný poriadok v znení účinnom v čase začatia exekučného konania), na základe analógie procesného práva postupoval podľa § 200 ods. 2 Exekučného poriadku a rozhodoval o tom, kto a v akej výške nahradí trovy exekúcie (analogicky ako v prípade zastavenia exekúcie rozhodnutím súdu). Súd nepopiera, že súdny exekútor má vždy nárok na náhradu skutočných výdavkov, ktoré mu vznikli s výkonom exekučnej činnosti a odmenu za úkony, ktoré už vykonal. Nič na tom nemení ani zastavenie exekučného konania v dôsledku vyhlásenia konkurzu na majetok povinného. Pri náhrade trov exekúcie v zásade platí, že ich znáša povinný a exekútorovi vzniká proti povinnému pohľadávka. Vyhlásením konkurzu však už súdny exekútor nemá možnosť si pohľadávku v exekučnom konaní uspokojiť podľa § 200 ods. 3 Exekučného poriadku. Pohľadávka exekútora tak nadobúda charakter pohľadávky konkurznej, ktorú si exekútor musí prihlásiť do konkurzu. Pokiaľ teda v danom exekučnom konaní exekútorovi vznikla proti povinnému, na ktorého majetok bol vyhlásený konkurz, pohľadávka titulom trov exekúcie, súdny exekútor si ju mal prihlásiť ako pohľadávku proti podstate v konkurznom konaní (per analogiam § 48 druhá veta z. č. 7/2005 Z. z.) a nie požadovať náhradu vyčíslených trov exekúcie od oprávneného.

Súd skúmal, či v konaní nie sú splnené podmienky ustanovene Exekučným poriadkom na výnimočné zaviazanie oprávneného na náhradu trov exekúcie. Súd by mohol podľa § 203 ods. 1 Exekučného poriadku zaviazat' oprávneného na náhradu trov exekúcie v prípade jeho zavinenia. Oprávnený nenesie žiadnu zodpovednosť, že sa povinný počas exekúcie dostal do konkurzu a keďže oprávnený zastavenie exekúcie nezavinil, nie je možné mu uložiť nahradenie nevyhnutných trov exekúcie. Rovnako nie sú splnené podmienky na znášanie trov exekúcie oprávneným podľa § 203 ods. 2 Exekučného poriadku, nakoľko v danom prípade súd nerozhodoval o zastavení exekúcie z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie, ale exekučné konanie bolo zastavené ex lege. Vzhľadom na uvedené súd nemohol priznať súdnemu exekútorovi ani náhradu trov exekúcie oprávneným.

Súd nepopiera, že v konečnom dôsledku môže nastať stav, keď nebudú uspokojené všetky nároky exekútora, toto riziko, ktoré exekútor nesie, je odôvodnené a kompenzované

jeho v podstate monopolným postavením pri výkone exekúcie, pri ktorom vystupuje v postavení podnikateľa. Základnou charakteristikou podnikania je sústavná činnosť vykonávaná za účelom dosiahnutia zisku, avšak na vlastné riziko. Súdny exekútor má z úspešne vykonávanej exekúcie zisk (odmenu), ale súčasne nesie aj riziko spočívajúce v tom, že majetok povinného nebude postačovať na uspokojenie oprávneného, resp. trov exekúcie, toto riziko je na druhej strane vyvážené výhodami súvisiacimi s výkonom profesie súdneho exekútora, pričom uvedené riziko nie je možné bezdôvodne prenášať na oprávneného. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Van der Musselle proti Belgicku, rozsudok z 23. novembra 1983 séria A, č. 70, rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Mihál proti Slovenskej republike č. 31303 a č. 23360/08, či uznesenie Ústavného súdu SR z 16.12.2008, sp. zn. II. ÚS 423/2008.“

O odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu č. k. 21 Er 126/2011-24 zo 4. mája 2015 rozhodol krajský súd uznesením č. k. 7 CoE 70/2015-50 z 19. augusta 2015 tak, že odvolanie sťažovateľa odmietol, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné [§ 218 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)]. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil poukazom na § 202 ods. 2 OSP, podľa ktorého odvolanie nie je prípustné proti uzneseniu v exekučnom konaní podľa osobitného zákona, ak osobitný zákon nestanovuje inak. Ďalej v odôvodnení rozhodnutia uviedol: *„Novelou Exekučného poriadku účinnou od 1. novembra 2013 bola z ustanovenia § 58 vypustená možnosť podania odvolania proti výroku o náhrade trov konania v rozhodnutí podľa § 57 exekučného poriadku. Exekučný poriadok účinný od 1. novembra 2013 teda už v ustanovení § 58 nepripúšťa možnosť podania odvolania proti výroku o náhrade trov konania v rozhodnutí podľa § 57 exekučného poriadku.“* Uznesenie krajského súdu bolo sťažovateľovi doručené 25. septembra 2015.

Sťažovateľ sťažnosť na porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 7 CoE 70/2015-50 z 19. augusta 2015 odôvodnil tým, že právny názor krajského súdu, podľa ktorého sťažovateľ novelou Exekučného poriadku stratil možnosť podať odvolanie, je arbitrárny a svojvoľný. Krajský súd nevzal do úvahy prechodné ustanovenie § 243b Exekučného poriadku, z ktorého vyplýva, že zákonodarca zachoval

možnosť podať odvolanie v exekučných veciach, ktoré sa začali pred 1. novembrom 2013. Hoci nie je sporné, že ustanovenie § 58 ods. 6 Exekučného poriadku od 1. novembra 2013 podanie odvolania proti výroku o náhrade trov konania nepripúšťa, v súvislosti s touto procesnou zmenou zavedené prechodné ustanovenie § 243b ods. 1 Exekučného poriadku stanovuje, že exekučné konania začaté pred 1. novembrom 2013 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. októbra 2013, ak odseky 2 a 3 nestanovujú inak. Exekučné konanie v sťažovateľovej veci sa začalo 26. apríla 2011, teda pred 1. novembrom 2013. Nejde pritom o prípad uvedený v § 243b ods. 2 či ods. 3 Exekučného poriadku. Ustanovenie § 243b ods. 2 Exekučného poriadku neuvádza vo výpočte ustanovení Exekučného poriadku, ktoré sa použijú na exekučné konania začaté pred 1. novembrom 2013, ustanovenie § 58 ods. 6 Exekučného poriadku významné pre vec sťažovateľa. Ustanovenie § 243b ods. 3 Exekučného poriadku sa nevzťahuje na odvolania podané po 1. novembri 2013. Podľa § 243b ods. 3 Exekučného poriadku o odvolaní proti výroku o náhrade trov konania v rozhodnutí podľa § 57, ktoré bolo podané pred 1. novembrom 2013, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31. októbra 2013; to neplatí, ak ide o odvolanie podané proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka, o ktorom dosiaľ nerozhodol sudca. Toto ustanovenie teda dopadá iba na prípady, keď odvolanie bolo podané do 31. októbra 2013. Sťažovateľ podal v tomto prípade odvolanie 10. októbra 2014. Krajský súd sa navyše s existenciou § 243b Exekučného poriadku žiadnym spôsobom nevyporiadal, v odôvodnení svojho rozhodnutia ho ani len nespomenul, tobôž nevysvetlil, akým spôsobom ho vykladal a z akých dôvodov. Keďže odvolanie bolo prípustné, krajský súd bol povinný meritórne o ňom rozhodnúť.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ako vyplýva z podanej sťažnosti, sťažovateľ tvrdí, že k porušeniu týchto jeho práv malo dôjsť uznesením krajského súdu č. k. 7 CoE 70/2015-50 z 19. augusta 2015, ktorým bolo odmietnuté odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu č. k. 21 Er 126/2011-24 zo 4. mája 2015 o nepriznaní náhrady trov exekúcie, ktorú si sťažovateľ vyčíslil a žiadal priznať vo výške spolu 48,29 € (odmena 33,29 €, hotové výdavky 6,97 €

a daň z pridanej hodnoty 8,03 €), pretože krajský súd ústavne nekonformným spôsobom aplikoval na vec sťažovateľa prechodné ustanovenia novely Exekučného poriadku, v dôsledku čoho dospel k záveru o neprípustnosti odvolania sťažovateľa, hoci o odvolaní sťažovateľa mal meritórne rozhodnúť.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Ústavný súd si je vedomý toho, že správne vyriešenie otázky prípustnosti odvolania sťažovateľa bolo rozhodujúce pre výsledok konania. Hoci v danom prípade bolo v „hre“ iba 48,29 €, to ešte nemusí znamenať, že v okolnostiach posudzovanej veci napokon napadnuté rozhodnutie nemohlo mať negatívne dôsledky na sťažovateľa. V každom prípade však už s vzhľadom na hodnotu veci je zrejmé, že sťažovateľom tvrdené porušenie označených ustanovení ústavy nedosahuje v danom konkrétnom prípade intenzitu predstavujúcu možnosť vyslovenia porušenia základných práv a slobôd bez ohľadu na to, akokoľvek sa môže účastníka konania dotknúť.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že vo svojej podstate sťažovateľ namieta nesprávne rozhodnutie odvolacieho súdu o ním podanom odvolaní, v dôsledku ktorého mal byť ukrátený uznesením krajského súdu napokon o finančnú čiastku 48,29 €.

Ústavný súd v tejto súvislosti navyše konštatuje, že samotné odvolaním sťažovateľa napadnuté uznesenie okresného súdu č. k. 21 Er 126/2011-24 zo 4. mája 2015 nevyvoláva z hľadiska kritérií jeho zákonnosti a ústavnosti zásadné pochybnosti. Ani v sťažnosti

doručenej ústavnému súdu neprináša sťažovateľ presvedčivé argumenty, pre ktoré by sa mohol domnievať, že meritórne prejednanie jeho odvolania krajským súdom by viedlo k priznaniu mu trov exekúcie hoci len vo výške 48,29 €. Preto ani relevancia námietok sťažovateľa neumožňuje dospieť k záveru, ktorý by odôvodňoval vyslovenie porušenia sťažovateľom označených práv.

Všetky tieto okolnosti majú vplyv aj na intenzitu sťažovateľom namietaného porušenia zákona (jeho ústavnoprávny rozmer), ktorá by odôvodňovala vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uvedená finančná čiastka, z ktorej v skutočnosti „*pramenilo*“ napadnuté rozhodnutie, zjavne nedosahuje ani trojnásobok minimálnej mzdy, teda sumy, ktorá je aj vo sfére všeobecného súdnictva považovaná za bagateľnú (pozri § 238 ods. 5 OSP, ktorý ustanovuje trojnásobok minimálnej mzdy ako podmienku prípustnosti dovolania proti právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu vo veciach týkajúcich sa peňažného plnenia).

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že ak sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu, v ktorom ide zjavne o bagateľnú sumu, poskytnutie ústavnoprávnej ochrany sťažovateľovi prichádza do úvahy len v celkom výnimočných prípadoch, v ktorých došlo k porušeniu základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu [intenzite (IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011, II. ÚS 297/2013)]. Posudzovaná vec takúto intenzitu zjavne nedosahuje, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2016